

Jak definovat dobrou knihovnu?

Porovnávání výkonů knihoven v Královéhradeckém kraji

Celostátní seminář Regionální funkce knihoven 2013

Pardubice 22. 10. 2013

Eva Semrádová

eva.semradova@svkhk.cz

Obsah

1. Kvantitativní metody měření výkonů
2. Nástroje k pořizování výpočtů
3. Analýzy - příklady a výsledky
4. Využití výsledků v praxi
5. Otázky, omezení, rizika

Kvantitativní metody měření výkonů:

Metody

1. Diachronní srovnávání
časové řady

Nástroje

2. Porovnání s normou
indikátory standardu VKIS

Analýzy

3. Synchronní metoda
**porovnávání knihoven podobných
parametrů**

Využití

Otázky

Nástroje a zdroje dat k měření kvantitativních výkonů:

Metody

- výkaz o knihovně KULT

Nástroje

- sběr statistických dat NIPOS

Analýzy

- krajské statistické databáze v Microsoft Excel

Využití

- databáze Benchmarking knihoven

Otázky

1. Časové řady

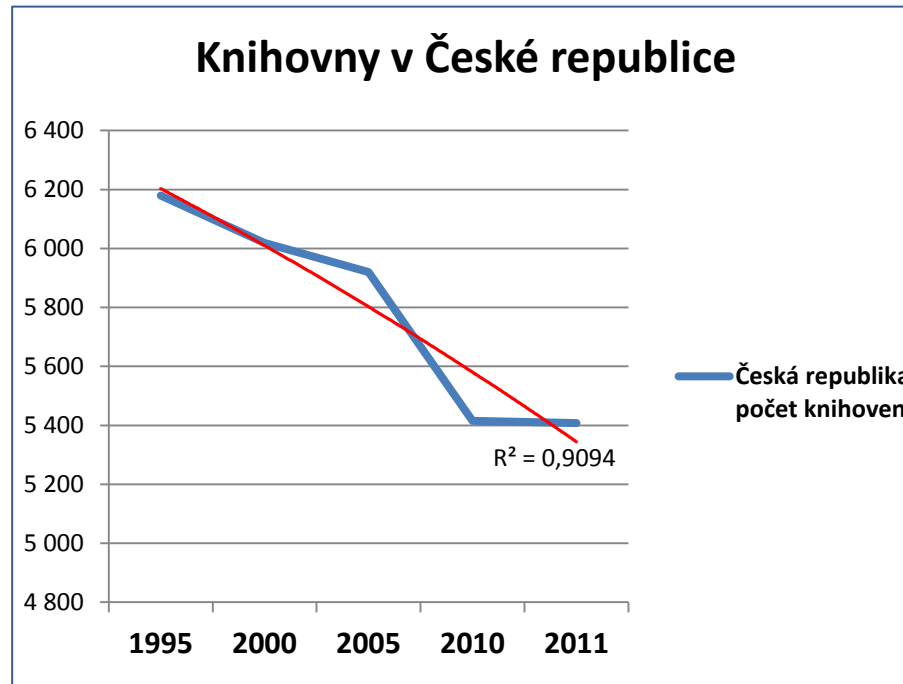
Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Časové řady

Metody

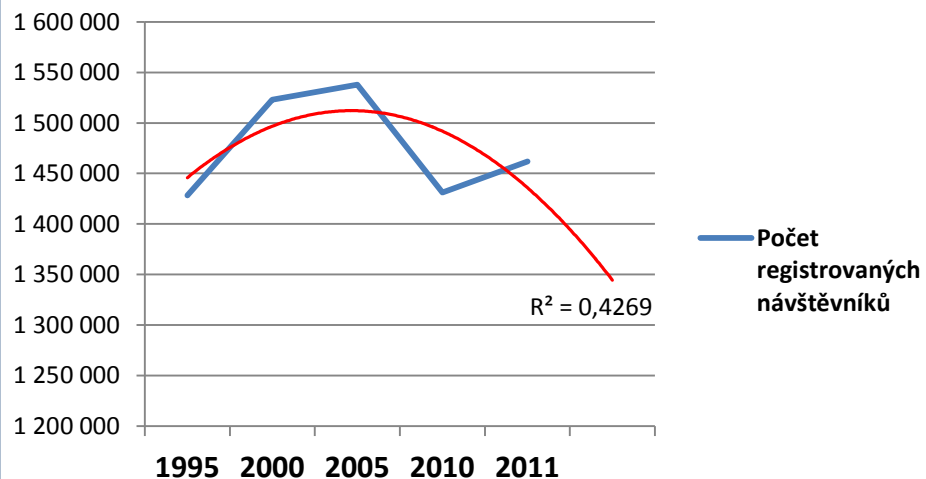
Nástroje

Analýzy

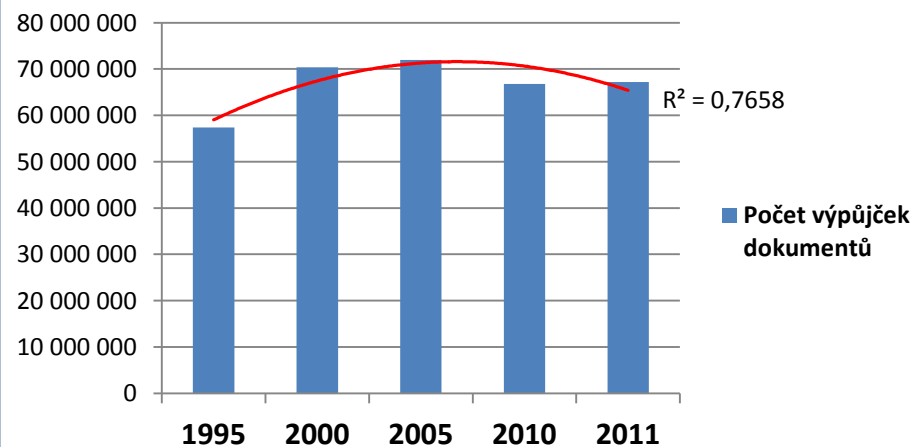
Využití

Otázky

Registrovaní návštěvníci

Výpůjčky dokumentů

2. Porovnávání s normou: indikátory standardu VKIS

	Standard 2012	První knihovna
Provozní hodiny	23-28	23
Nákup knih. fondu Kč/1 obyv.	30-45 Kč	54 Kč
Obnova knih. fondu	10 %	6,5 %
Studijní místa	10-18	38
Plocha knihovny na 1 000 obyv.	60 m ²	62,8 m ²
Internet	3-5	9
Webová prezentace	ano	ano
Elektronický katalog	ano	ano

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

3. Porovnávání knihoven podobných velikostí: synchronní metoda

	Standard 2012	První knihovna	Druhá knihovna
Provozní hodiny	23-28	23	22
Nákup knih. fondu Kč/1 obyv.	30-45 Kč	54 Kč	23 Kč
Obnova knih. fondu	10 %	6,5 %	2,4 %
Studijní místa	10-18	38	26
Plocha knihovny na 1 000 obyv.	60 m ²	62,8 m ²	133 m ²
Internet	3-5	9	3
Webová prezentace	ano	ano	ano
Elektronický katalog	ano	ano	ano

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Porovnávání knihoven podobných velikostí: indikátory standardu **v rámci kraje**

	Standard 2012	První knihovna	Druhá knihovna	Krajský průměr
Metody				
Provozní hodiny	23-28	23	22	24
Nákup knih. fondu Kč/1 obyv.	30-45 Kč	54 Kč	23 Kč	34 Kč
Obnova knih. fondu	10 %	6,5 %	2,4 %	4,3 %
Studijní místa	10-18	38	26	35
Plocha knihovny na 1 000 obyv.	60 m ²	62,8 m ²	133 m ²	56 m ²
Využití				
Internet	3-5	9	3	4
Webová prezentace	ano	ano	ano	88 % ano
Otázky				
Elektronický katalog	ano	ano	ano	66 % ano

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

	Standard 2012	První knihovna	Druhá knihovna	Krajský průměr
Provozní hodiny	23-28	23	22	24
Nákup knih. fondu Kč/1 obyv.	30-45 Kč	54 Kč	23 Kč	34 Kč
Obnova knih. fondu	10 %	6,5 %	2,4 %	4,3 %
Studijní místa	10-18	38	26	35
Plocha knihovny na 1 000 obyv.	60 m ²	62,8 m ²	133 m ²	56 m ²
Internet	3-5	9	3	4
Webová prezentace	ano	ano	ano	88 % ano
Elektronický katalog	ano	ano	ano	66 % ano
% uživatelů z počtu obyvatel		15	17	15
z toho % dětí do 15 let		42	29	34
počet návštěvníků na 1 obyvatele		4	2	3
z toho % návštěvníků internetu		22	7	20
počet výpůjček na 1 obyvatele		7	6	7
kulturní a vzdělávací akce na 1 000 obyvatel		18	15	16

Porovnávání knihoven
podobných velikostí:

**výkony ve službách
v rámci kraje**

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

	Standard 2012	První knihovna	Druhá knihovna	Krajský průměr	Hodnota mediánu	Benchmarking
Provozní hodiny	23-28	23	22	24		
Nákup knih. fondu Kč/1 obyv.	30-45 Kč	54 Kč	23 Kč	34 Kč		
Obnova knih. fondu	10 %	6,5 %	2,4 %	4,3 %		
Studijní místa	10-18	38	26	35		
Plocha knihovny na 1 000 obyv.	60 m ²	62,8 m ²	133 m ²	56 m ²		
Internet	3-5	9	3	4		
Webová prezentace	ano	ano	ano	88 % knihoven		
Elektronický katalog	ano	ano	ano	66 % knihoven		
% uživatelů z počtu obyvatel		15	17	15		
z toho % dětí do 15 let		42	29	34		
počet návštěvníků na 1 obyvatele		4	2	3		
z toho % návštěvníků internetu		22	7	20		
počet výpůjček na 1 obyvatele		7	6	7		
kulturní a vzdělávací akce na 1 000 obyvatel		18	15	16		

↓
Financování knihovny, struktura fondu, elektronické služby, ...

Analýza vybavení knihoven v okrese dle indikátorů VKIS

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Vyhodnocení oblasti			Výkaz KULT	STANDARD	HODNOCENÍ	Výkaz KULT	Kč/1 obyv.	HODNOCENÍ	Výkaz KULT	Výkaz KULT	HODNOCENÍ	Výkaz KULT	HODNOCENÍ			
Indikátory standardu VKIS			1			2			3							
Počet knihoven v oblasti			51	splněno 15		splněno 7		splněno 43		splněno 1						
				% 29,4		% 13,7		% 84,3		% 2,0						
Knihovna	Obsluhované obyvatelstvo	Kategorie	Počet hodin pro veřejnost týdně	Celostátní průměr	STANDARD	HODNOCENÍ	Výdaj na nákup knih. fondu na (Kč)	Nákup knih. fondu na 1 obyv. (Kč)	HODNOCENÍ	Knihovní fond	Volný výběr	% k. j. ve volném výběru	HODNOCENÍ	Přírůstky	% obnovy knih. fondu ve volném výběru	HODNOCENÍ
3	Bílá Třešňná	3	15	11	15	1	18 530,00	13,86	0	3 730	3 730	100,0	1	270	7,2	0
4	Bílé Poličany	1	2	3	5	0	0,00	0,00	0	715	715	100,0	1	8	1,1	0
5	Borovnice	383	1	2	3	5	6 189,00	16,16	0	1 234	1 234	100,0	1	107	8,7	0
6	Černý Důl	747	2	3	4	5	0,00	0,00	0	1 512	1 512	100,0	1	0	0,0	0
7	Dolní Brusnice	367	1	4	3	5	1 253,00	3,41	0	1 651	1 651	100,0	1	68	4,1	0
8	Dolní Kalná	686	2	2	4	5	2 495,00	3,64	0	1 415	1 415	100,0	1	71	5,0	0
9	Dolní Lánov	737	2	3	4	5	17 940,00	24,34	0	2 191	2 191	100,0	1	44	2,0	0
10	Doubravice	377	1	5	3	5	3 340,00	8,86	0	697	697	100,0	1	0	0,0	0
11	Dubeneč	713	2	4	4	5	8 800,00	12,34	0	4 703	4 703	100,0	1	15	0,3	0
12	Hajnice	986	2	9	4	5	2 561,00	2,60	0	2 230	2 230	100,0	1	2	0,1	0
13	Havlovce	963	2	2	4	5	0,00	0,00	0	1 260	1 260	100,0	1	20	1,6	0
14	Horní Brusnice	434	1	2	3	5	3 036,00	7,00	0	982	982	100,0	1	33	3,4	0
15	Horní Maršov	1 033	3	4	11	15	0,00	0,00	0	1 792	1 792	100,0	1	20	1,1	0
16	Hřibojedy	209	1	8	3	5	8 000,00	38,28	1	1 774	1 774	100,0	1	21	1,2	0
17	Choustníkovo Hradiště	590	2	4	4	5	1 050,00	1,78	0	847	847	100,0	1	0	0,0	0
18	Chvaleč	647	2	1	4	5	10 420,00	16,11	0	1 244	1 244	100,0	1	17	1,4	0
19	Janské Lázně	804	2	6	4	5	14 942,00	18,58	0	5 469	5 469	100,0	1	120	2,2	0
20	Jívka	581	2	2	4	5	2 200,00	3,79	0	1 363	1 363	100,0	1	1	0,1	0
21	Kocbeře	514	2	3	4	5	2 210,00	4,30	0	1 373	1 373	100,0	1	0	0,0	0
22	Kohoutov	265	1	8	3	5	5 198,00	19,62	0	1 770	1 770	100,0	1	60	3,4	0
23	Kuks	254	1	10	3	5	0,00	0,00	0	1 177	1 177	100,0	1	1	0,1	0
24	Lampertice	456	1	4	3	5	1 950,00	4,28	0	1 250	1 250	100,0	1	0	0,0	0
25	Lanžov	197	1	2	3	5	650,00	3,30	0	557	557	100,0	1	5	0,9	0
26	Malé Svatoňovice	1 526	3	6	11	15	7 973,00	5,22	0	4 116	4 116	100,0	1	108	2,6	0

Žebříčky úspěchů

89 knihoven

Skupina II.	Vesnické knihovny v obcích od 500 do 1 000 obyvatel	Obsluhované obyvatelstvo	Kategorie	% registr. uživatelů z počtu obyvatel
	medián			7,0
1	NA Nový Hrádek	771	2	27,1
2	TR Batňovice	744	2	27,0
3	JC Miletín	867	2	26,8
4	NA Chvalkovice	710	2	26,8
5	NA Hoříčky	527	2	26,0
6	HK Hoříněves	540	2	20,6
7	KO Lípa nad Orlicí	520	2	20,0
8	HK Libčany	872	2	19,7
9	JC Mlázovice	551	2	17,8
10	JC Vysoké Veselí	870	2	17,6

Skupina II.	Vesnické knihovny v obcích od 500 do 1 000 obyvatel	Obsluhované obyvatelstvo	Kategorie	Počet návštěv na 1 obyvatele
	medián			0,7
1	JC Miletín	867	2	4,5
2	NA Hoříčky	527	2	4,0
3	NA Chvalkovice	710	2	3,4
4	NA Stárvov	627	2	2,9
5	HK Roudnice	629	2	2,7
6	JC Vysoké Veselí	870	2	2,4
7	TR Prosečné	552	2	2,4
8	NA Nový Hrádek	771	2	2,4
9	TR Batňovice	744	2	2,3
10	NA Velichovky	566	2	2,3

Skupina II.	Vesnické knihovny v obcích od 500 do 1 000 obyvatel	Obsluhované obyvatelstvo	Kategorie	Počet výpůjček na 1 registr. uživatele
	medián			23,1
1	HK Boharyně	540	2	111,8
2	NA Dolany	654	2	98,7
3	RK Podbřeží	534	2	97,1
4	TR Chvaleč	647	2	79,9
5	JC Holovousy	513	2	71,6
6	NA Žďár nad Metují	647	2	63,0
7	HK Nepolisy	942	2	61,2
8	NA Hoříčky	527	2	58,0
9	NA Stárvov	627	2	55,4
10	NA Rychnovek	536	2	55,3

Skupina II.	Vesnické knihovny v obcích od 500 do 1 000 obyvatel	Obsluhované obyvatelstvo	Kategorie	Kulturní a vzdělávací akce na 1 000 obyv.
	medián			1,9
1	JC Miletín	867	2	102,7
2	NA Velichovky	566	2	81,3
3	KO Záměl	655	2	58,0
4	JC Dobrá Voda	574	2	40,1
5	TR Batňovice	744	2	33,6
6	JC Holovousy	513	2	29,2
7	HK Kratonohy	602	2	28,2
8	NA Chvalkovice	710	2	22,5
9	JC Libuň	746	2	20,1
10	TR Prosečné	552	2	16,3

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Využití kvantitativních analýz v praxi

- nástroj pro řízení knihoven, např.
  - plán rozvoje knihovny,
  - metodické vedení knihoven,
  - krajská koncepce knihovnictví;
- argumentace pro jednání se zřizovateli;
- ohodnocení dobré práce, např.
  - publikování žebříčků výkonů,
  - soutěž Městská knihovna roku;
- propagace služeb a podpora mediálního obrazu knihovny

Metody

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Co brání většímu využití získaných dat a znalostí?

Metody

peníze → čas → úspěch → peníze   čas   úspěch

Nástroje

Analýzy

Využití

Otázky

Otázky k řešení:

Jak snižovat riziko nepřesnosti kvantitativních měření?

Uvažovat o napojení kvantitativních analýz na kvalitativní průzkumy?

*„Aby byla čísla přesná a vypovídající,
povzbuzující a pomáhala nám...“*

*Aby naše knihovny byly vždy v popředí
úspěšných “ 😊*

Literatura a elektronické zdroje:

Benchmarking knihoven: vyhodnocování výkonu a kvality činnosti knihoven metodou benchmarkingu. Provozuje Národní informační a poradenské středisko pro kulturu Praha. Elektronická databáze.

Koncepce rozvoje veřejných knihoven Královéhradeckého kraje na léta 2014-2018 s výhledem do roku 2020. Pracovní verze. Hradec Králové: Studijní a vědecká knihovna, 2013. 20 s. Dostupné z: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/E--metodika/Aktuality/Clanky/I-vy-se-muzete-podilet-na-planech-rozvoje-knihoven.aspx>

SEMRÁDOVÁ, E. Definice dobré knihovny. In: Čtenář, 2012, roč. 64 , č. 12. Dostupné z: <http://ctenar.svkkk.cz/clanky/2012-roc-64/12-2012.htm>

Standard pro dobrou knihovnu. Metodický pokyn MK k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb. Praha: Národní knihovna ČR 2012. 11 s.

Statistická data knihoven Královéhradeckého kraje dle výkazů KULT (MK) 12-01 z let 2011 a 2012.

Základní statistické údaje o kultuře v České republice. Knihovny a vydavatelská činnost Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 1995-2012.

ZEMÁNKOVÁ, L. Knihovny Moravskoslezského kraje z pohledu celostátních výsledků: prezentace ze semináře. Ostrava, 31. 5. 2012. Dostupné z: http://www.svkos.cz/data/soubory/2012_statistikyzemankova.pdf

Celostátní seminář Regionální funkce knihoven 2013

Pardubice 22. 10. 2013

Eva Semrádová

eva.semradova@svkhk.cz